Twintigste jaargang
december 2000
verschijnt 4 x per jaar

BUITENBAND

Orgaan van de Vereniging van Gepensioneerden ANWB

Redaktie
Tine den Boer
Gerda Borsje
Jan Korstjens (eindred.)
Frankje Noordervliet
Puck de Rover
Harry de Vré

Vaste medewerker
Bram Roozendaal

Bestuur VG-ANWB
mevr. J. Dorpema-Harmsen, voorzitter
L.W.M. de Groot, vice voorzitter
N.J. Paardekooper, secretaris.
mevr. C.W.J. Jongsma, 2e secretaris.
mevr. J.M. Voorwerk-Jonkman, penningmeester
B. Druif, lid

Secretariaat
N.J. Paardekooper
Anemonenweg 63
2241 XJ Wassenaar
Tel. 070 - 511 28 02
mevr. C.W.J. Jongsma,
ledenadministratie/berichten
Van Kijfhoeklaan 46
2597 TD Den Haag
Tel. 070 - 328 12 63

Postrekening
t.n.v. Penningmr. VG-ANWB
onder nummer 3816027

Produktie
Pallas Offset, Den Haag

Kopij voor maartnummer
Inzenden uiterlijk 1 februari 2001
naar redactiesecretariaat:
mevr. F.J. Noordervliet
P. Gabriëlstraat 17
2596 VA Den Haag
Tel. 070 324 74 33

Bestuur en redactie wensen u toe,

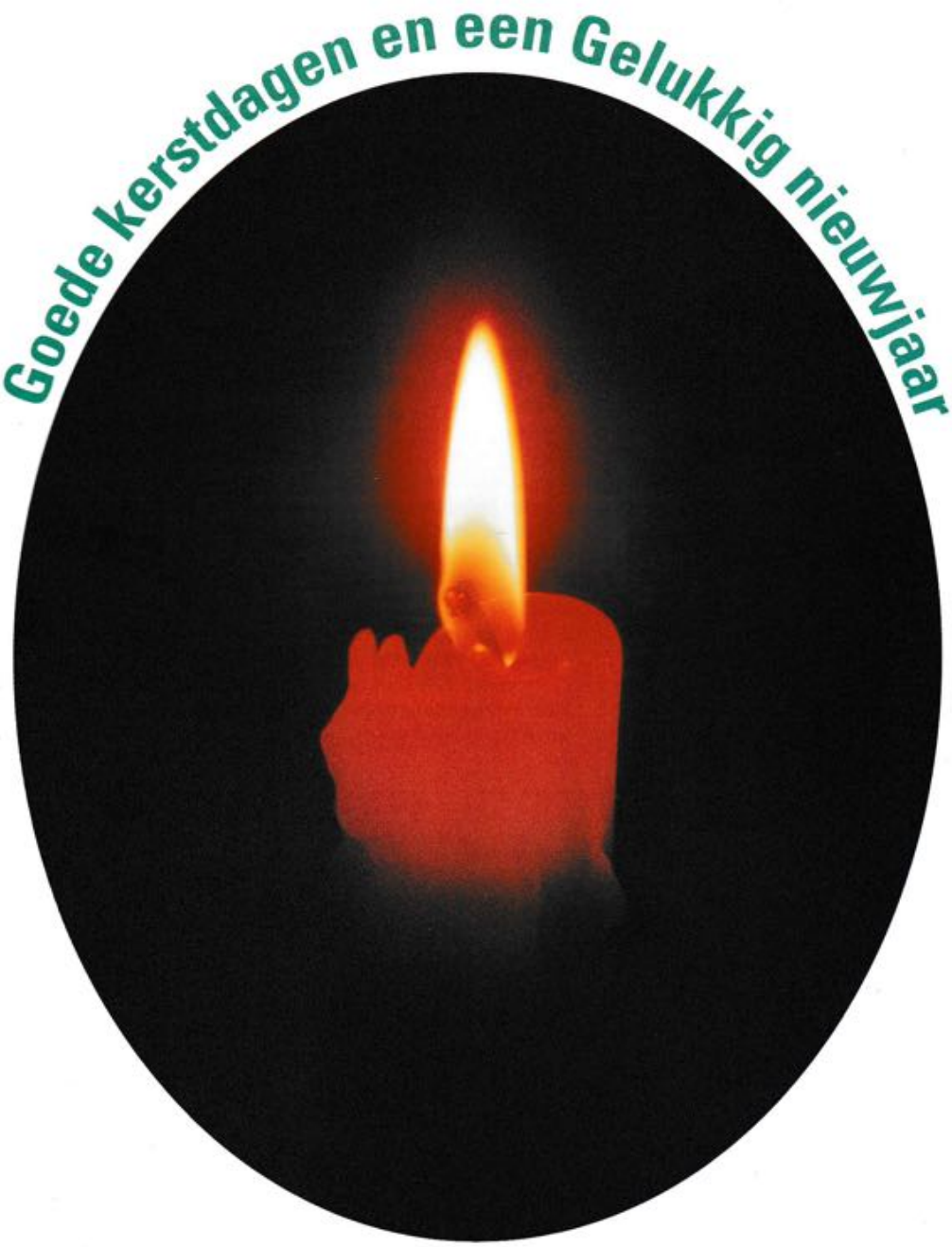

Geluk is elkaar altijd te kunnen bereiken in voor- en tegenspoed

PENSIOEN PRIVÉ

Harry en Minie Smulders
3.9.1960 - 3.9.2000

Het is carnavalstijd, je bent jong en er is een carnavalsbal op de dansschool waar je samen rond zwiert. Daar is het begonnen op 11 februari 1955. Na ruim vijf jaar verloofd te zijn kon er op 3 september 1960 worden getrouwd. Het lange wachten was geen vrije keus. Harrie werkte bij de ANWB in Maastricht. Minie woonde in Eindhoven. Het krijgen van woonruimte speelde in die tijd verliefden veel parten. Vrijgezellen kregen geen woning. Er moest dus getrouwd worden. In december 1964 werd hun enige dochter geboren. In mei 1967 vertrok het gezin weer naar Eindhoven waar Harrie chef van het aldaar gevestigde keuringsstation werd. Na veertig dienstjaren is Harrie op 1 februari 1996 met VUT gegaan. Hij kon zich nu samen met Minie wijden aan hun vele hobby's. Als vrijwilliger voor de Zonnebloem zet Minie zich al in voor ouderen en gehandicapten. Ze doet dit nu samen met Harrie. Ze trekken er ook graag op uit met de caravan, zijn dol op sport en muziek en ook de computer is geen onbekende in huis.
Zoals reeds in de Buitenband van december '98 werd vermeld is Minie geridderd voor haar 25 jaar sociaal werk. De dag van 40 jaar samen is enige tijd geleden al herdacht. Voor de bloemen die zij van de VG-ANWB mochten ontvangen willen beiden langs deze weg nogmaals bedanken.
Wij wensen jullie nog goede jaren toe.

Henk en Ineke Baas
8.11.1960 - 8.11.2000

Beiden zijn geboren en getogen in Breukelen. Ze waren buren. Haar ouders hadden een manufacturenzaak, zijn ouders een hotel-café-stalhouderij. Heel vroeg en van heel dichtbij heeft Henk Ineke leren kennen. Maar serieus werd het pas veel later; Henk was toen 26 jaar en Ineke 19. Ze trouwden op 8 november 1960 in Breukelen en gingen vervolgens in Nootdorp wonen. Voordat Henk in 1959 bij de ANWB in de Parkstraat kwam, werkte hij bij een clichée- en lithografisch bedrijf in Utrecht. Bij de ANWB begon hij op de afdeling Huishoudelijke Zaken met als taak behandeling en inkoop van het drukwerk. Een aantal jaren later werd hij chef drukwerkbehandeling met daaronder de huisdrukkerij en de repro-afdeling. Later werden deze werkzaamheden ondergebracht bij de Uitgeverij. Helaas begon in september 1987 zijn gezondheid hem parten te spelen zodat hij in de WAO kwam.
Henk en Ineke hebben drie zonen en vier kleinkinderen. De oudste en de jongste zoon wonen in de buurt. De tweede zoon is wat minder makkelijk te bereiken; hij emigreerde naar Nieuw-Zeeland. De kleinkinderen zijn goed "verdeeld": twee hier en twee daar.
Op 8 november hebben zij met kinderen, kleinkinderen en natuurlijk familie en goede vrienden hun 40-jarig huwelijksfeest gevierd.
Wij wensen jullie nog veel gezonde jaren samen.

Frans en Riet Hendriks
21.11.1960 - 21.11.2000

In april 1957 hebben ze elkaar op de dansvloer ontmoet en elkaar vervolgens niet meer los gelaten.
Ze trouwden op 21 november 1960. Frans werkte eerst nog thuis in de zaak. In april 1965 kwam hij als Wegenwacht bij de ANWB; zijn gebied rayon-Zuid. Veertien jaar reed hij tussen Tilburg en Den Bosch; daarna 16 jaar Tilburg-Breda. In 1993 onderging hij een hartoperatie. Dit had tot gevolg dat hij zijn werk, dat hij met zoveel plezier had gedaan, in 1995 moest opgeven. Hij zit nu in de WAO. Maar Frans maakt er het beste van: hij schildert en houdt van puzzelen. Ook zijn technische kennis wordt nog benut. Als vrijwilliger repareert hij rolstoelen voor de Derde Wereld.
Ook Riet doet vrijwilligerswerk voor de Zonnebloem en ook zij houdt van puzzelen en zwemmen. (waarom - zo vraagt de redactie zich af - zien we dan geen inzending van de BB-puzzel van jullie?). Samen gaan ze zo vaak als mogelijk is met de caravan op stap en vooral naar Frankrijk. Ze hebben vier zonen en twee kleindochters. Van de kinderen maar vooral van de kleinkinderen genieten ze volop. Samen met hen hebben Frans en Riet op 21 november het feit herdacht dat zij 40 jaar geleden elkaar het ja-woord gaven.
Wij wensen jullie nog vele gelukkige jaren toe.

Dammis en Thea van den Berg
1.12.1960 - 1.12.2000

Op een verjaardagsfeestje van een goede vriend ontmoette Dammis Thea. Zij was een nichtje van die vriend. Dat was het begin van een lang leven samen. Ze trouwden op 1 december 1960 en kregen 3 kinderen: 2 zonen en 1 dochter. Inmiddels hebben ze ook 6 kleinkinderen; eerlijk verdeeld: 3 jongens voor Thea en 3 meisjes voor Dammis.
Op 1 december 1968 kwam Dammis in dienst bij de ANWB. Hij begon bij de afdeling Inkoop. Na 11 jaar kwam de overstap naar ontwikkeling en inkoop van Clubartikelen. Het lijkt gek maar het is waar, na weer 11 jaar weer een nieuwe uitdaging. Achteraf bezien was de acht jaar Account Manager Bedrijfslidmaatschappen voor hem de mooiste jaren bij de ANWB. Op 1 mei 1998 ging Dammis met de VUT. De tijd van samen met Thea leuke dingen doen brak nu aan. Stijldansen is hun liefhebberij, maar ook tuinieren, fietsen en knutselen en natuurlijk... genieten van hun caravan die permanent in Frankrijk in de Provence staat. Lekker eten met een glaasje wijn hoort bij de Provence; dat wordt dus niet nagelaten. Dammis en Thea kun je er zeker drie maanden per jaar aantreffen, als je zou weten waar de caravan staat. Maar... die plek is "Top Secret". Samen met hun kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden was drie december de grote dag om 40 jaar samen te herdenken.
Van harte gefeliciteerd en nog lang gelukkig samen zijn.

Personalia

Nieuwe leden
Wij verwelkomen de nieuwe leden:
J.W. Aschman, Cantaloupenburg 22, 2514 KL Den Haag.
M.A.G. Bos, Marco Polorede 46, 2725 KR Zoetermeer.
W. de Graaf, Zeereep 24, 2681 XG Monster.
A.J. van den Heuvel, Helmondseweg 53, 5751 GB Deurne.
E.J. Hütte, Klaproosstraat 45, 7731 WD Ommen.
C. Marijnus, Marsmanhove 126, 2726 CS Zoetermeer.
B. Wolbert, Ds van Diemenstraat 19, 7711 JL Nieuwleusen.

Overleden
Mevrouw J. van Balen-Klein, Bennekom, chef Reisdocumenten, echtgenote van de heer H.J. van Balen, oud-hoofddirecteur ANWB, 17 september.
Mevrouw A.H. Noordover, Wassenaar, sreveerster, 10 oktober.
Velen onder ons zullen aan deze collega's, en eventueel aan hun verwanten goede herinneringen bewaren.

"IN 2000"

Het jaar 2000 is bijna voorbij. Met veel spanning was er naar uitgekeken: zouden de computers de sprong van 1999 naar 2000 kunnen maken, of zouden alle computergestuurde voorzieningen in ontreddering uitvallen? Op 1 januari constateerden wij opgelucht dat alles goed was gekomen. Het extra getapte emmertje water "voor het geval dat" kon nu naar de planten en na de champagne was er nog steeds water uit de kraan en was er weer koffie uit het apparaat. En de aarde was blijven draaien zoals dat al miljoenen jaren het geval was.

Ziektekostenverzekering

Maar binnen onze kring bleef er een probleem dat nog niet was opgelost en dat onrust en bezorgdheid heeft veroorzaakt.
Dat was het probleem van de collectieve ziektekosten ten opzichte van de nabestaanden van gepensioneerden. Dit probleem deed zich voor toen één van onze leden na het overlijden van haar echtgenoot van de ANWB te horen kreeg dat zij niet langer dan 3 maanden in de collectieve verzekering kon blijven: daarna zou zij zich individueel moeten verzekeren. Deze mededeling was kennelijk het gevolg van een regeling zoals die ten aanzien van nabestaanden van overleden medewerkers was ingesteld en beschreven in de brochure "Zorgregeling van de ANWB" uit 1997.Bij de ANWB vond men dat hetzelfde moest gelden voor de nabestaande van een overleden gepensioneerde. Want het zou onjuist zijn deze nabestaande gunstiger te behandelen dan de nabestaande van een werkende. Ons lid was het met de maatregel van de ANWB niet eens en haar zaak werd voorgelegd aan de Ondernemingsraad, die ook ons hiervan op de hoogte bracht. Dat was eind 1998.

Ook wij waren het niet eens met het standpunt en de handelwijze van de ANWB.
Want volgens de huidige wettelijke regeling (WTZ) heeft de zorgverzekeraar wel een acceptatieplicht als de verzekering is aangevraagd binnen 4 maanden nadat iemand 65 jaar is geworden; maar daarna niet meer. In de meeste gevallen zal de genoemde termijn verstreken zijn als na het overlijden van de gepensioneerde de achtergebleven partner een nieuwe verzekering zou moeten aanvragen. Deze loopt dan het onaanvaardbare risico niet te worden geaccepteerd; of op z'n minst onder beperkende voorwaarden. Daar komt nog bij dat in de faciliteitenregeling is vastgelegd dat gepensioneerden die vóór hun pensionering deelnemen aan de collectieve ziektekostenverzekering ook nà pensionering in dit contract kunnen blijven. Zonder beperking naar tijd, dus tot hun overlijden. Hetzelfde moet dan ook gelden voor de partner die meeverzekerd was en daardoor ook zelf deelnam aan het collectieve contract. Wij vonden het onjuist dat de ANWB zomaar en eenzijdig de bestaande rechtsverhouding veranderde.
Deze argumenten vormden het hoofdbestanddeel van ons standpunt.
Wij hebben dat in diverse brieven met een uitvoerige toelichting aan de hoofddirectie en de OR kenbaar gemaakt. Ook tijdens onze gesprekken met de HD hebben wij steeds dit onderwerp ter sprake gebracht. Het beraad binnen de ANWB heeft veel tijd gevergd: kennelijk was het niet gemakkelijk om tot een voor beide partijen aanvaardbare regeling te komen.
Maar nu is het dan toch zover.

Tijdens ons gesprek in oktober kon de HD ons meedelen dat na het overlijden van een gepensioneerde de nabestaande partner in de collectieve verzekering kan blijven. Behalve uiteraard wanneer het inkomen van de nabestaande daalt tot onder de ziekenfondsgrens: want dan valt men volgens de wettelijke regeling onder de verplichte ziekenfondsverzekering. En wanneer de nabestaande hertrouwt of een geregistreerd partnerschap aangaat kan de nieuwe partner niet toetreden tot het collectieve contract van de ANWB. Voorts ontvangt de nabestaande nog gedurende een gewenningsperiode van 9 maanden van de ANWB een bijdrage in de premie. Voor alle duidelijkheid: deze regeling geldt alleen voor nabestaanden, Gepensioneerden zelf blijven hun premie bijdrage ontvangen tot hun overlijden.

(Vervolg op volgende pagina)

Juuke Dorpema-Harmsen, voorzitter.

Collectieve ziektekostenverzekering nabestaanden

De Vereniging van Gepensioneerden ontving de volgende bevestiging, gedateerd 20 oktober 2000, van de heer mr. G.H.N.L. van Woerkom, hoofddirecteur van de ANWB.

Betreft: Collectieve ziektekostenverzekering

Geachte mevrouw Dorpema,

Hierbij bevestigen wij ons gesprek van 13 oktober jl. met betrekking tot de collectieve ziektekostenverzekering.
Na overlijden van de voormalig medewerker van de ANWB kan de nabestaande deel blijven uitmaken van de collectieve ziektekostenverzekering, uitgaande van de veronderstelling dat het inkomen boven de ziekenfondsgrens uitkomt.
In geval de nabestaande hertrouwt of een geregistreerd partnerschap aangaat, is deelname aan de regeling voor de nieuwe partner van de nabestaande niet mogelijk.
De gewenningsperiode waarin de nabestaande de ANWB-bijdrage ontvangt, is bepaald op negen maanden. Momenteel is dit drie maanden.
Daarnaast zal de ANWB-bijdrage voor gepensioneerden en de nabestaanden voortaan worden bezien in relatie tot de ontwikkeling van de premie voor de Standaardpakketpolis. Concreet betekent dit dat de huidige nominale bijdrage met ingang van 1 januari 2001 zal worden gewijzigd in een procentuele vergoeding van 30%.

Met vriendelijke groet,
Guido van Woerkom.

Tevens heeft de directie besloten voor gepensioneerden de nominale tegemoetkoming in de premie om te zetten in een procentuele bijdrage.
Met ingang van 1 januari 2001 zullen gepensioneerden een vergoeding ontvangen van 30% van de premie voor de standaardpakketpolis; zie tekst bijgaand.
Het geheel overziende is het bestuur van mening dat op redelijke wijze is tegemoet gekomen aan onze ernstige bezwaren tegen de in 1997 geruisloos ingevoerde nieuwe regeling.
Nu de bestaande verzekering via de ANWB intact kan blijven is daarmee onze grootste zorg (nl. het risico van non-acceptatie) weggenomen.
Natuurlijk vinden wij het jammer dat er wel een limiet is gesteld aan de periode waarover nabestaanden de premievergoeding ontvangen. Maar een compromis is onvermijdelijk en het onderste uit de kan is niet bereikbaar.
Zo is in dit jaar een aanvaardbare brug geslagen tussen de oude en de nieuwe regeling.

Contactpersonen

Het jaar 2000 is ook in ander opzicht de schakel tussen het verleden en de toekomst: 1999 was het jaar van de ouderen en 2000 is door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het jaar van de vrijwilligers. Eigenlijk was voor onze vereniging 1999 al het jaar van de vrijwilligers, want in dat jaar ging ons contactpersonenproject van start. Dat was in de eerste plaats bedoeld om de oudere leden meer bij onze vereniging te betrekken; en om hen te laten voelen dat zij er toch bij horen, ook al kunnen velen van hen niet meer deelnemen aan onze activiteiten. Kort geleden hebben wij met onze contactpersonen hun ervaringen over de eerste twee jaren besproken. Het bleek dat er vanuit de kring van onze oudere leden nog weinig aandacht wordt "gevraagd". Maar "gegeven" aandacht wordt steeds enorm gewaardeerd, zo hebben onze vrijwilligers ervaren.
Dat geeft ook de contactpersonen zelf veel voldoening. Tegelijkertijd verstevigen de jaarlijkse bijeenkomsten van bestuur en contactpersonen ook de onderlinge banden, wat weer de samenhang in de vereniging versterkt.
Wij hopen dat een gestage aanwas van nieuwe leden zorgt voor de voortzetting van deze activiteit in de toekomst.
De column is deze keer langer geworden dan anders: er was ook nogal wat te vermelden! Opgelucht dat een moeilijk probleem is opgelost gaat uw bestuur de jaarwisseling tegemoet.
Maar niet zonder eerst nog te hebben omgekeken naar degenen die in dit jaar dierbaren hebben verloren. Wij leven met hen mee want voor hen zal deze maand extra moeilijk zijn. Wij wensen hun sterkte en moed om het leven in 2001 zo goed mogelijk voort te zetten.
Wij wensen al onze leden goede Kerstdagen en een voorspoedig en vooral gezond 2001. Wij hopen velen van u op onze nieuwjaarsrecepties te mogen begroeten!

Juuke Dorpema-Harmsen.

Bestuur en leden van de VG-ANWB

verwachten u op onze Nieuwjaarsreceptie, de algemene ledenvergadering, en de jaarlijkse excur-

Nieuwjaarsrecepties

Er worden in 2001 vier Nieuwjaarsrecepties gehouden:

- 5 januari (vrijdag) in Den Haag, hoofdkantoor-ANWB, in Museum, rotonde.
- 16 januari (dinsdag) in Akersloot (N.H.) bij Van der Valk, rest. Akersloot, Geesterweg 1a.
- 19 januari (vrijdag) in Eindhoven, bij Van der Valk, Aalsterweg 322.
- 25 januari (donderdag) in Assen, bij Van der Valk, Balkenweg 1.

Alle recepties beginnen om 14.00 uur en duren tot ca. 16.00 uur.

Algemene Ledenvergadering:

Wordt gehouden op zaterdag 31 maart. Over de locatie wordt u per post op uw huisadres geïnformeerd. Ook de vergaderstukken worden u toegezonden. In de BUITENBAND VAN MAART worden de agenda en het jaarverslag-2000 gepubliceerd; deze kunt u meenemen naar de vergadering.

Jaarlijkse excursie

De jaarlijkse dagexcursie wordt mediaaugustus gehouden. Waar wij naar toe gaan staat op dit moment nog niet vast; de voorbereiding van de organisatie is begonnen. Alle leden ontvangen thuis de uitnodigingen met nadere informatie.
Zie ook de volgende BUITENBANDEN.

Biesbosch '98

Welbehagen

In de mensen een welbehagen", zingt het Leger des Heils. Een groepje verkleumden die dapper op hun tamboerijntjes slaan.
Ik ben niet behaagd. Meer behageld.
Geïrriteerd klap ik mijn paraplu dicht. De bui is over. December! Cadeautjesmaand, sprookjesmaand waarin de kinderen "en masse" weer worden geconfronteerd met de meest bizarre gebeurtenissen.
Eerst Sinterklaas. Een bisschop op een wit paard die 's nachts over het dak loopt te spoken, in z'n kielzog een zwartgemaakte knecht. Geschenken door de schoorsteen gegooid op de brandende kachel, maar ongeschonden en verpakt in mooi papier belanden ze in en naast je schoen.
Of zou die Piet met z'n garde eerst de schoorsteen vegen?
En hoe houdt de bisschop zich staande? Wij hebben een puntdak!
En maar zingen "makkers staakt u wild geraas". Geen benul wat het betekent.
Van Kerstmis maken we helemaal een ratjetoe. Wat heeft een oubollige dikke kerstman, al bellende in een arreslee over besneeuwde landschappen te maken met dat kleine wurm in die stal in Bethlehem.

Foto: Margo Verhaar.

"O denneboom...." O vijgeboom klinkt beter.
Ik herinner me opeens een kerstspel. Onze familie is nogal toneelspelerig en wij kinderen zouden, onder regie van mijn jongste tante een kerstspel opvoeren. Het begon al met een fikse ruzie tussen mijn nichtje en mij wie Maria mocht spelen. Maar zij heette Maria dus ik had geen schijn van kans.
Uit nijd gaf ik dus mijn pop niet af, die, gelegen in een wasmand, het Kindeke in de kribbe moest voorstellen.
Dan de poes maar genomen. Die was toch gewend om, gehuld in babykleertjes, in poppewagens te worden rondgereden. Die bleef wel liggen.
Het probleem was, dat het nageslacht meer meisjes dan jongens telde. Josef en een herder konden we nog wel leveren, maar de drie wijzen vertoonden opmerkelijk vrouwelijke eigenschappen.
Helemaal vlekkeloos verliep het spel niet. De jongste spelers waren weinig bekend met de religieuze stijl van het kerstverhaal, hetgeen resulteerde in de meest vreemde versprekingen; tot grote hilariteit van de toehoorders.
Wij dachten echter dat de vrolijkheid ons boeiende spel betrof, hetgeen Josef overmoedig maakte. Hij improviseerde in ieder geval, liep de stal uit, struikelde over de sprei die om zijn schouders hing, sloeg met zijn staf tegen een bijzettafeltje en viel tussen de schuifdeuren.
Daar schrok de poes van die uit de wasmand sprong, onder de kerstboom doorrende, er aan de andere kant behangen met slingers en engelenhaar onderuit kwam om vervolgens als een dolle stier door de kamer te rennen. Einde Kerstspel! Iedereen lag slap van de lach.
Wij vonden het voortijdige einde wel jammer, want er was hard gerepeteerd, maar toen oma zei dat we dan de cadeautjes maar moesten uitpakken, vloog de hele heilige familie met een Indianenkreet op de kerstboom af.
Ik moet een vreemde uitdrukking op mijn gezicht hebben gehad, want de voorbijgangers kijken mij aan. Gauw naar huis. Ik schud de hagelstenen uit mijn regenhoedje en stap de behaaglijke hal binnen. Een warme stal, een kop chocolademelk, een stuk zelfgebakken appeltaart en "Morse" op de TV. Het heerlijk avondje is gekomen. In de mensen een welbehagen.

Puck

ANWB

Hoe snel gaat de tijd

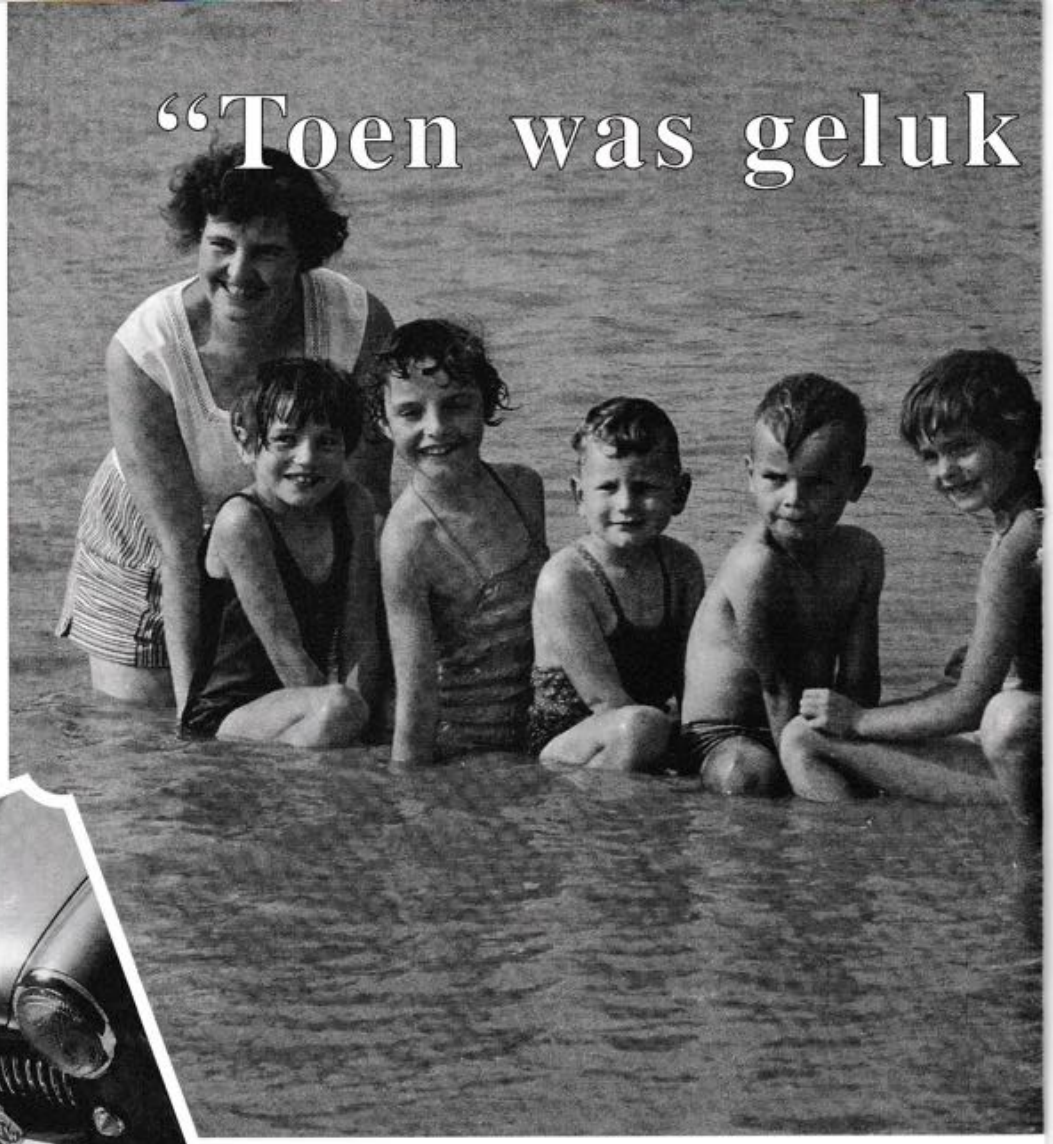

Toen onze Buitenband-fotograaf, Harry de Vré, weer bij mij langskwam legde hij een map foto-nostalgie op tafel. Met foto's die hij in zijn actief ANWB-bestaan terloops had gemaakt. Wij bléven kijken.... en zeiden tegelijk: "Toen was geluk nog heel gewoon". En we dachten: wellicht ervaart u bij deze foto-terugblik ook persoonlijke herinneringen "toen geluk nog heel gewoon" was.

JKo.

Buiten huilt de wind om 't huis,
maar de kachel staat te snorren op vier.
Er hangt een lapje voor de brievenbus en in de tochtigste kieren zit papier.
Wij waren heel erg arm
en niemand hield van ons,
maar we hadden thee en nog geen TV,
wel radio en lange vingers.
We gingen nog in bad,
haartjes nat,
nog even op, totdat vader zei: "Vooruit naar bed".
Dan kregen we een kruik mee,
gezichten op 't behang,
maar niet echt van binnen bang,
toen was geluk heel gewoon.

Buiten huilt de wind om 't huis,
maar moeder breit een warme sjaal.
En het ganzebord op tafel stond er
de volgende morgen nog helemaal.
Ook gingen wij naar het bos,
daar zijn we toen verdwaald,
van de weg geraakt, carrière gemaakt,
heel die pannekoekensmaak vergeten.
En Nederland herrees onder Drees,
Fanny Blankers-Koen, die won vier
maal goud in Londen.
Als je jokte was dat zonde,
de legpuzzle kwam klaar
in het derde vredesjaar,
toen was geluk heel gewoon.

Die schooltas bleek het eerste teken
dat de zaak al was bekeken, voorzover je
zonder plichtsbesef
je leven leed, je leven leed.

nog heel gewoon”

Veilig achterop, bij vader op de fiets
(... maar dat is weer een ander liedje...)

Buiten huilt de wind om 't huis,
maar binnen stond de kolenkit paraat
En de stoep waarop geknikkerd werd
was het belangrijkste stukje van de straat.
En Nederland was groot
en niemand ging nog dood
en gezelligheid
kende nauw'lijks tijd.
Bij waxinelichtjes van Verkade.
We gingen nog in bad,
haartjes nat, nog even op, totdat vader zei:
"Vooruit naar bed".
Dan kregen we een kruik mee,
gezichten op 't behang,
maar niet echt van binnen bang,
toen was geluk heel gewoon.

Ned. tekst: Wim de Bie & Kees van Kooten
Gezongen door Gerard Cox
Orig. tekst en muziek: Gilbert O'Sullivan

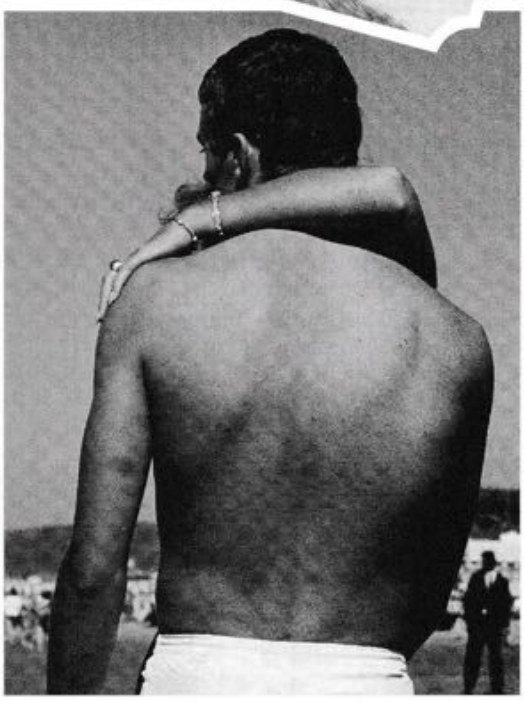

De Pensioen- en Spaarfondsenwet verdwijnt

Er komt een nieuwe Pensioenwet

Mr. R.W. Scholma

Het kabinet wil de bestaande Pensioen- en spaarfondsenwet vervangen door nieuwe wetgeving. Zoals dat hoort, gaat men niet over één nacht ijs. Staatssecretaris Hoogervorst van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft namens het kabinet aan de SER advies gevraagd omtrent een aantal beleidsvragen die door de nieuwe wet geregeld moeten worden.
Een nieuwsbericht over de aanvraag (nr. 2000/080) is te vinden op de internetsite van het ministerie (www.minszw.nl/Documenten/Nieuws/nieuwsberichten/pb00/00080.HTM)

De staatssecretaris wil in de nieuwe wet geregeld zien dat, als een bedrijf of organisatie een pensioenregeling heeft, in beginsel alle werknemers met een arbeidsovereenkomst daaronder vallen. Voorkomen moet worden dat bepaalde groepen werknemers geen aanvullend pensioen kunnen opbouwen door bijvoorbeeld het soort contract of de hoogte van het loon. Uitzonderingen worden slechts voorzien in de vorm van een minimumleeftijd en, onder voorbehoud, van een drempelperiode van een jaar.

Uit de gekozen bewoording valt op te maken dat de staatssecretaris niet denkt aan een algemene pensioenplicht. Of voor een bedrijf of organisatie een pensioenregeling zal gelden blijft kennelijk een vraag die beantwoord moet worden door de sociale partners in kwestie. Dat maakt het begrijpelijk dat de SER om advies wordt gevraagd.

Iets anders is het met een aantal verdere vragen die de staatssecretaris beantwoord wil zien.

Informatie aan deelnemers

Zo acht het kabinet het bijvoorbeeld noodzakelijk dat de voorschriften omtrent informatieverstrekking door pensioenfondsen aan deelnemers worden uitgebreid.
Pensioendeelnemers moeten een beter inzicht verkrijgen in de financiële situatie van het fonds en in eventuele alternatieve verzekeringsmogelijkheden die een fonds biedt.
De staatssecretaris vindt dat indexering van pensioenuitkeringen een hoge prioriteit moet hebben als er vermogensoverschotten zijn.
Onvoorwaardelijke indexering van pensioenuitkeringen acht de staatssecretaris niet wenselijk; dat zou in de optiek van het kabinet dwingen tot het aanhouden van extreem grote reserves, waardoor de pensioenpremies enorm zouden stijgen.

Voor onze doelgroepen is het al een vooruitgang dat het kabinet indexering van pensioenuitkeringen een hoge prioriteit toekent. Het voorbehoud dat de staatssecretaris formuleert, klinkt redelijk en bekend in de oren. Naar onze mening is het echter onwenselijk, overbodig en verouderd. Onwenselijk, omdat het voorbehoud de wenselijkheid van prioriteit toch weer ontkracht; er zullen vast wel besturen van pensioenfondsen zijn die door het voorbehoud bevestigd worden in hun traditionele opvatting dat indexering een gunst zou zijn, niet echt een plicht. Het voorbehoud is overbodig omdat de statuten van pensioenfondsen in de meeste gevallen al een in die geest werkende clausule bevatten. Het voorbehoud is ook verouderd, doordat sinds jaar en dag vele pensioenfondsen alleen maar premies verlagen en restitueren, en doordat ondernemers pensioenfondsen die te duur zijn de klandizie zullen ontnemen. Tenslotte vormt de wijze van indexering, voorzover die niet voortvloeit uit de wet, onderdeel van de pensioenregeling en daarmee van de arbeidsvoorwaarden, waarvan het kabinet nu juist vindt dat die een aangelegenheid voor sociale partners vormen, waar de overheid zich buiten dient te houden.

SER en deelnemersraden

Staatssecretaris Hoogervorst denkt er verder over om de SER te laten fungeren als klachtinstantie voor deelnemersraden, in plaats van de Verzekeringskamer die thans nog de rollen van toezichthouder en klachtinstantie combineert, hetgeen het kabinet niet wenselijk acht.
Zo zijn er nog wat aangelegenheden waarover de SER om advies wordt gevraagd. De consequenties van het buiten gebruik stellen van de 'oude' PSW zijn natuurlijk ook niet mis. Dat de SER hier als adviesinstantie wordt benaderd is vanzelfsprekend.
Verscheidene van de genoemde beleidsvoornemens behoren echter ook tot de belangensfeer van andere partijen. Te denken valt aan organisaties van pensioenfondsen, maar zaken als indexering en waardevast houden van pensioenen zijn van zodanig overheersend belang voor gepensioneerden, dat het verwondering wekt dat niet tenminste ook de organisaties die de belangen van gepensioneerden behartigen voor advies zijn benaderd.
Maar niets weerhoudt deze organisaties om zelf het initiatief te nemen om de staatssecretaris dan maar ongevraagd van advies te dienen.

Mr. R.W. Scholma
Pensioen-deskundige.
Oud-voorzitter Pensioencommissie-NVOG, Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden. De ANWB is lid van de NVOG.

NVOG mist afspraken die zijn gemaakt in het medezeggenschapsconvenant.

De NVOG volgt de ontwikkeling van de nieuwe wet sinds circa twee jaar van stap tot stap. De besturen van alle bij de NVOG aangesloten organisaties hebben enkele maanden geleden de adviesaanvrage, die de regering aan de Sociaal Economische Raad (SER) heeft gericht, in afschrift ontvangen. Een aantal besturen heeft gereageerd. Daarbij overheerst de teleurstelling, dat er in de adviesaanvrage zo weinig is terug te vinden van de afspraken, die in het medezeggenschapsconvenant zijn gemaakt.
De samenvatting van deze meningen wordt te bestemder plaatse gedeponeerd en de besturen ontvangen daarvan op korte termijn afschriften.

Voorts beraadt het bestuur van de NVOG zich op scherpere beleidsformuleringen met betrekking tot het onderwerp indexatie, dat ook los van de nieuwe pensioenwet van zeer groot belang is.

Bekentenis

nog even dan zit 2000 erop
en de euro komt eraan
ik bezit niet eens een laptop
ik loop hopeloos achteraan

ook heb ik geen voice-mail
evenmin een magnetron
nooit ontvang ik een e-mail
ik ben een digibeet kortom

mij ontbreekt tevens een website
www.den Boer.nl
nee ik surf niet worldwide
voor adressen of voor het spel

ach ik ben vrees ik ouderwets
mijn buren hebben er gein
in te chatten op internet
voor mij een onbekend terrein

wel bezit ik een telefoon
kaarten pennen veel te veel
ik zie mijn vrienden doodgewoon
liever persoonlijk dan virtueel

Tine den Boer

BedriegertjeS van roozendaal

Kees

Kees is Kees niet meer. Kees is volslagen de weg kwijt. Al sinds kerstavond 1999. Gelokt door een feestelijk kerstarrangement was hij moe, maar goed geluimd met z'n vriendin naar Apeldoorn gereden. Wel even een verkeerde afslag genomen, maar verder niets onrustbarends. Kerstmis 1999 zou voor beiden onvergetelijk zijn. Maar helaas niet feestelijk.
In het hotel ging het mis. Kees werd overvallen door een kink in de hersenkabel. Een *apoplexia cerebri*, zoals dat zo mooi in het latijn heet.
Kees ken ik uit het Verwenhuis, maar daar zult u hem niet meer vinden. Kees zit met zijn 85 jaar in de geriatrische afdeling van een verpleeghuis. Nou ja, zitten is het woord niet. Alle dagen hangt hij vastgebonden in een megarolstoel. Meestal zakt hij weg in zijn verwarde wereld, de kin op de borst, de ogen geloken. Maar soms tref ik het. Als ik dan tegen koffietijd de 'huiskamer', die geen huiskamer is, binnenkom, zwaait hij een welkom en glijdt er een glimlach over zijn stoppelbaard. Dan weet hij weer even hoe ik heet en dat we vrienden zijn.
Zoals hij een enkele keer even helder is en laat blijken met het terloopse, 'ik zit hier nog wel een tijdje...', zijn gevoel voor zwarte humor niet helemaal kwijt te zijn. Of een andere keer, dat hij verzucht, dat 'dit geen leven is', 'dat het van hem niet meer hoeft' en 'hij wil dat er een eind aan komt'. Maar niet Kees, maar anderen gaan over zijn leven. Meer dan twaalf jaar geleden heeft hij als lid van de Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie de daartoe strekkende verklaringen ondertekend. Kerngezond en met een onbeschadigd brein. Maar dat is achterhaald door de nieuwe werkelijkheid. Voor de wet is Kees nu een onmondige. Hij moet in zijn megarolstoel blijven hangen tot de dood mededogen heeft.

Gelukkig treft lang niet iedere oudere het lot van Kees. Volgens onderzoekers in de sociale wetenschappen is dat 'maar' 17 procent. Een mooie uitkomst voor de beroepsouderen. Dat zijn ouderen die heel bewust bezig zijn met 'oudere' te zijn. Meestal zijn het vijftigers die grijs heilig verklaard hebben en dat uitdragen in vermoeiende, hippe senior *lifestyle*-bladen.
De Ako- en Brunawinkels hebben er stapels van: *Plus, Uit en Thuis, Gezondheid Nieuws* en sinds enkele maanden ook *Greyt*. In hun kolommen zijn ouderen nooit ziek of krakkemikkig. Ze lopen, golfen en joggen, reizen de hele wereld over en beklimmen op hun tachtigste nog de Mount Everest. Verval? Kun je net denken. In de leefstijl van *Plus* komt dat niet voor. Als uit een redactioneel onderzoek blijkt, dat liefst 86 procent van de 30 tot 60-jarigen verwacht vanaf het 63ste jaar problemen te krijgen met bewegen, haalt *Plus* de schouders op. Ze zijn gewoon bang voor niets. De mens lijdt toch het meest het lijden dat hij vreest. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat van de 65 tot 69-jarigen slechts acht procent moeite heeft met lopen, traplopen en fietsen en dat de helft van de 85-plussers zich nog kras mag noemen. Fijn voor ze, maar die andere helft van de 85-jarigen sloft met rollators door de gangen van de verzorgings- en verpleeghuizen. Sommigen kunnen nog wat zegeningen tellen, anderen worstelen met het voortschrijdend verval en vragen elkaar 'waarom moet een mens zo oud worden?' 'Waar is dat goed voor?' Het antwoord van de beroepsouderen staat in hun senior *lifestyle-glossy's*, met extravagante binnenhuisarchitectuur, kostelijke *casual* merkkleding, luxe parfum en droomauto's.
Maar Kees, wat moet hij daarmee? Zijn leefstijl is hangen in de megarolstoel. Dag in dag uit en uitzichtloos. Maar ik hoop dat hij met Kerstmis de engelen

Rechtspositie gepensioneerden

Hoe staat het met de ontwikkelingen aan het medezeggenschapsfront?
In 'NVOG-Nieuws' - het kwartaalblad van de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden, waarvan ook de ANWB lid is - constateert NVOG-voorzitter dr. W. Beekman het belang van het blijven signaleren van regelingen en besluiten die voor gepensioneerden nadelige gevolgen (kunnen) hebben.
Er is sprake van een niet meer te stuiten ontwikkeling naar een verbetering van de rechtspositie van gepensioneerden. Ook de aandacht van de landelijke pers voor het pensioenvraagstuk neemt toe. In de media verschijnen steeds meer artikelen waarin de rechten van de werkgevers, werknemers en gepensioneerden aan de orde worden gesteld.
Inmiddels kan op grond van nieuwe pensioenwetgeving worden verwacht dat het vetorecht van de werkgever zijn langste tijd heeft gehad.
Het medezeggenschapconvenant opent de mogelijkheid dat ook de gepensioneerden het recht krijgen tot het benoemen van leden van besturen van ondernemingspensioenfondsen, gekozen uit en door de gepensioneerden.
In hoeverre dat recht ingang heeft gevonden zullen wij weten na afloop van het convenant op 1 juli 2001. De verwachtingen van de NVOG zijn niet al te hoog gespannen.

AWBZ in het buitenland

Eind vorig jaar bleek dat gepensioneerde Nederlanders die in het buitenland wonen vanaf 1 januari 2000 niet meer verzekerd zouden zijn ingevolge de AWBZ indien zij niet óók verzekerd waren op grond van de ziekenfondsverzekering.
Deze mededeling leidde uiteraard tot een krachtig protest van de NVOG en de andere ouderenorganisaties.
In de loop van dit jaar heeft de regering er blijk van gegeven dat dit geen aanvaardbare situatie was.
Iedereen krijgt nu de gelegenheid de AWBZ-verzekering vrijwillig voort te zetten met terugwerkende kracht tot 1 januari 2000 tegen een gelijke premie als bij de verplichte verzekering.

Ecotax treft ouderen extra

De verhoging van de tarieven voor de energieheffing (ecotax) wordt volstrekt onvoldoende gecompenseerd via de lastenverlichting. Dit blijkt uit een onderzoek van de PCOB (Prot. Chr. Ouderen Bond).
Vooral alleenstaanden - waaronder enkele honderdduizenden ouderen met een klein pensioen - worden hierdoor getroffen omdat deze groep in verhouding meer geld uitgeeft voor verwarming en verlichting.
In 1999 was er al sprake van een geringe compensatie in de vorm van een lastenverlichting; 80 procent.
In 2000 was de compensatie slechts iets meer dan 50 procent. Dit betekent dat in 2000 de lastenverzwaring minstens 105 gulden bedroeg en zelfs kan oplopen tot bijna 160 gulden, hetgeen in strijd is met het regeeraccoord.
De PCOB heeft in een brief aan de minister van sociale zaken en aan het parlement gevraagd de onderzoekresultaten een grote rol te laten spelen in de voorbereidingen voor het nieuwe belastingplan 2001; en de lastenverzwaring in 2000 alsnog via speciale maatregen te compenseren.

Onderzoek naar stijgende lokale lasten

De Nederlandse regering stelt voortdurend dat 'de koopkracht van de burgers stijgt'. Die veronderstelling berust op berekeningen die de overheid laat uitvoeren want nieuwe overheidsmaatregelen worden getoetst op koopkrachteffecten.
In de berekeningen van de overheid wordt echter te weinig rekening gehouden met de voortdurend stijgende lokale lasten, de gemeentelijke belastingen.
De UNIE-KBO-Zuid-Holland heeft nu een meetinstrument ontwikkkeld waarmee de lokale lasten in beeld gebracht kunnen worden.
Het onderzoek zal zich over een aantal jaren uitstrekken.
Men verwacht handvatten te krijgen om in onderhandeling te gaan met de gemeente over bijvoorbeeld de stijging van de lokale lasten of de collectieve kwijtscheldingsmogelijkheden voor ouderen.
Het ligt in de verwachting dat vele KBO-afdelingen ook tot een onderzoek in hùn regio besluiten.

Bagageservice van NS

De Nederlandse Spoorwegen is in samenwerking met koeriersbedrijf TNT een bagageservice begonnen. U kunt uw bagage laten vervoeren van elk huisadres in Nederland naar bijna elk huisadres in Nederland, Duitsland en Oostenrijk. In Zwitserland wordt niet op een huisadres bezorgd, maar wel op een groot aantal stations. Vervoer van en naar Schiphol is helaas nog niet mogelijk. Het gewicht van de bagage mag maximaal 25 kilo per stuk bedragen.
De bagage wordt vanaf elk door u gekozen huisadres in Nederland afgehaald. Er gelden vaste afhaaltijden: maandag t/m vrijdag tussen 15.00 en 18.00 uur. (Voor de Waddeneilanden geldt een ander schema.)

Voor meer informatie en boekingen: tel. 0900-1558.

Witte rollator voor slechtzienden

In de BUITENBAND van september brachten wij een vergelijkend warenonderzoek over rollators ter sprake; pagina 8.
Hoewel de deelnemers aan dit onderzoek vol lof zijn over de uitvinding van de rollator zijn zij over de kwaliteit van hun rollator merendeels slecht te spreken. Dit leidde tot een aantal aanbevelingen die in het rapport van de ouderenbonden ANBO, PCOB en Unie KBO worden genoemd. Het rapport is te bestellen door overmaking van f 7,50 (inclusief verzendkosten) op gironummer 76233 ten name van de Unie KBO in 's-Hertogenbosch, onder vermelding van 'Mobiliteit op rolletjes'.

Vervolgens hebben de ouderenbonden in een brief de importeurs en producenten van rollators opgeroepen een aantal **witte rollators** in hun assortiment op te nemen opdat slechtzienden die een rollator gebruiken duidelijker zichtbaar zijn in het verkeer. Momenteel wordt er te weinig rekening gehouden met deze ouderen omdat zij niet als slechtzienden worden herkend.
De witte balk met rode strepen, die nu gebruikelijk is, is niet herkenbaar genoeg.
Ergo: een extra punt van aandacht voor wie, ook buiten, een rollator wil gebruiken.

Pensioenen in de pas met netto-lonen

Veel pensioenfondsen in Nederland hebben de afgelopen jaren een hoog rendement behaald met hun beleggingen. Er is een tendens om meer gelden terug te storten naar het bedrijfsleven en kortingen te geven op de premies die bedrijven betalen voor de pensioenen van hun werknemers. De FNV heeft laten weten dat bij terugstorting de gepensioneerden niet mogen worden vergeten.
De Unie KBO sluit zich hierbij aan. Gemiddeld stijgen de pensioenen van ouderen maar met circa 2% per jaar.

Bij de bestemming van de overwinsten lijkt er onvoldoende sprake te zijn van een evenwichtige behartiging van de belangen van alle belanghebbenden.
Volgens de Unie KBO moeten de pensioenen nu en in de toekomst normaal kunnen worden uitbetaald en, indien er extra middelen zijn, moeten deze ook worden aangewend voor verhoging van de pensioenen zodat deze in de pas blijven lopen met de ontwikkeling van de netto-lonen.

Recept-vrije medicijnen nog niet in supermarkt

Hoestdranken, pijnstillers en andere medicijnen waarvoor geen recept nodig is zullen voorlopig toch niet uit de schappen van de supermarkten worden verkocht. Dat blijft voorbehouden aan apothekers en drogisten - aldus de NRC, 3 november.

Een meerderheid in de Tweede Kamer wil dat minister Borst (Volksgezondheid) eerst de wet verandert voordat de verkoop van deze middelen vrij wordt gegeven. Alleen D66 en VVD steunden het plan van de minister om vooruitlopend op die wetswijziging de vrije verkoop al te 'gedogen'. Dit bleek tijdens overleg dat Borst in de Kamer had over haar medicijnbeleid.
Daarbij werd niet duidelijk of de Kamer te zijner tijd ook het wetsvoorstel zal steunen. Meerdere fracties toonden zich gevoelig voor de bezwaren die de drogisten hebben tegen de vrije verkoop in de supermarkten. Behalve verlies aan omzet vrezen de drogisten ook 'massale gezondheidsrisico's als deze medicijnen zonder voorlichting en controle worden verkocht.
Volgens het Centraal bureau voor de geneesmiddelenregistratie, dat Borst had geadviseerd de verkoop van de meeste zogeheten 'zelfzorgmedicijnen' vrij te laten, voegt de voorlichting over deze middelen nauwelijks iets toe. En Borst zei dat haar bij het kopen van deze medicijnen bij de drogist niet was gebleken dat er veel aandacht aan die voorlichting wordt besteed. 'Het niveau van de verkopers moet nog fors omhoog willen de drogisten hun pretenties waar kunnen maken', aldus Borst.
Een meerderheid in de Kamer zou ook de verkoop van 'zelftests' voor ernstige ziekten willen verbieden.

Voor deze tests (bij het vermoeden van onder meer prostaatkanker of besmetting met hiv) kunnen de patiënten ook bij de arts of, in het geval van hiv, gratis bij de ggd terecht. Maar een deel van de potentiële patiënten wil daar liever geen gebruik van maken. Met name voor deze groep is er een zelftest te koop bij de apotheek. Die tests zijn niet altijd betrouwbaar en de waarde ervan is vaak moeilijk te interpreteren. De verkoop ervan verbieden is volgens Borst geen oplossing als ze ook via internet te krijgen zijn.
Een meerderheid in de Kamer stemt 'in principe' wel in met het voorstel van Borst artsen voortaan de diagnose op het recept te laten vermelden. Daarbij wordt met name ook gekeken naar de bescherming van de privacy van de patiënt. De minister houdt daarnaast vast aan haar eerdere plan om ook apothekers onder de werking van de WGBO (Wet geneeskundige behandelingsovereenkomsten) te brengen waardoor deze bij de behandeling van patiënten op gelijke voet met de artsen komen te staan. De verschillende artsenorganisaties maken daar bezwaar tegen.

ANWB Kruiswoordpuzzel

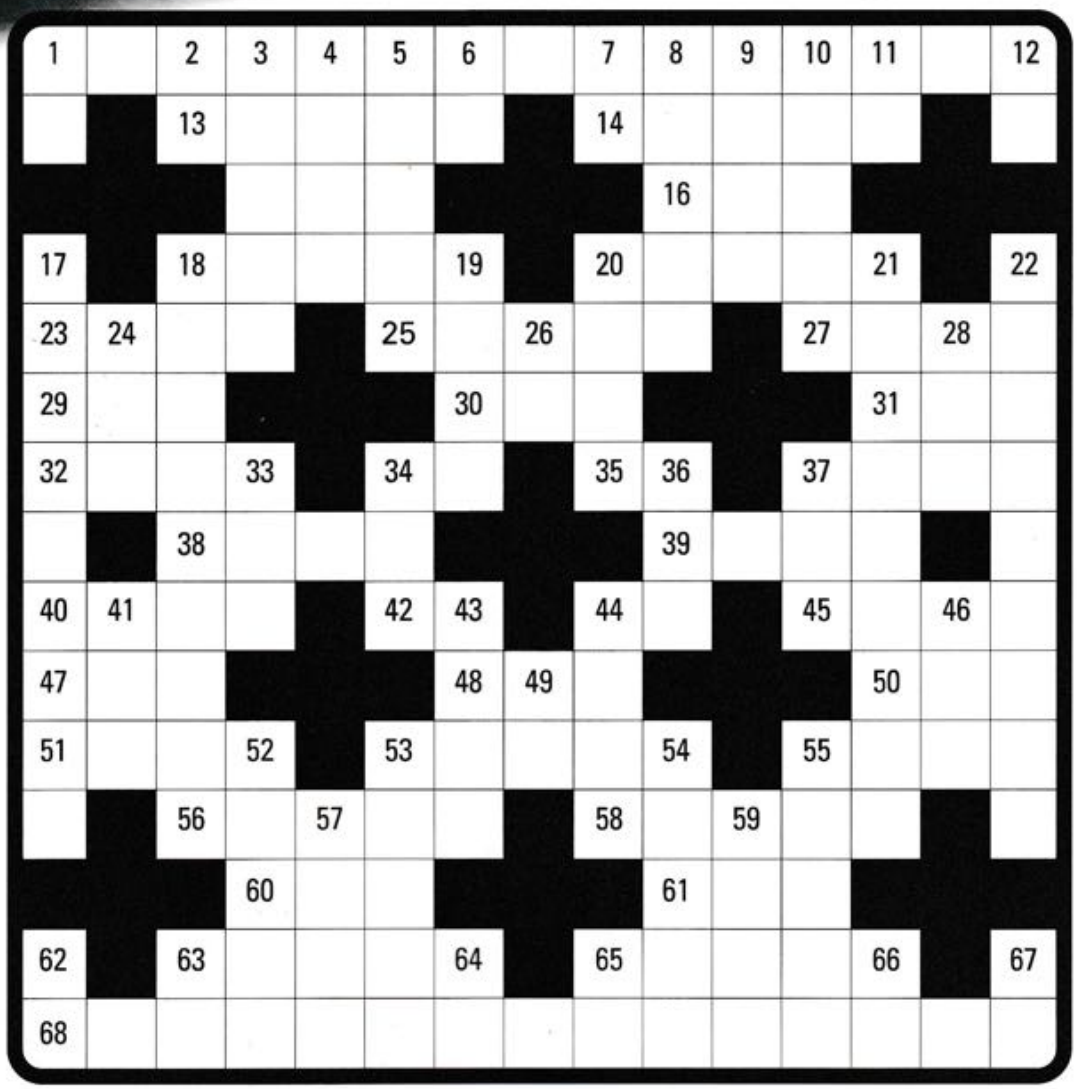

1		2	3	4	5	6		7	8	9	10	11		12
	■	13					■	14					■	
■	■	■				■	■	■	16			■	■	■
17	■	18				19	■	20				21	■	22
23	24			■	25		26			■	27		28	
29			■	■	■	30			■	■	■	31		
32			33	■	34		■	35	36	■	37			
	■	38				■	■	■	39				■	
40	41			■	42	43	■	44		■	45		46	
47			■	■	■	48	49		■	■	■	50		
51			52	■	53				54	■	55			
	■	56		57			■	58		59			■	
■	■	■	60			■	■	■	61			■	■	■
62	■	63				64	■	65				66	■	67
68														

40	60	34	17	35	20	18	47	61	45

Copyright TOPP Software 1991.

Oplossing

Oplossing kruiswoordpuzzel september 2000.
Trefwoord: Toverslag.

Horizontaal

1. adam; 5. nat; 8. vaart; 10. maand; 12. biels; 13. ina; 14. logee; 16. gen; 18. tas; 20. ing; 21. rio; 22. regie; 26. ego; 28. eerst; 32. daler; 33. ltz; 34. prime; 35. wg; 36. ot; 37. em; 39. ol; 40. algebra; 43. niesbui; 46. lepra; 47. nak; 49. etste; 50. gagarin; 53. akenaar; 54. schotel; 57. ulaan; 60. ezels; 61. grieg; 62. bola; 63. tea.

Verticaal

1. ave; 2. dal; 3. aasgier; 4. mr; 5. na; 6. aalsoep; 7. tno; 9. tingeltangels; 10. matrozenkraag; 11. dg; 12. baardwalvis; 15. echtelieden; 17. en; 19. ai; 23. eagle; 24. gl; 25. ieder; 27. gt; 29. ernst;30. ri; 31. smout; 36. or; 38. mi; 41. gp; 42. bagatel; 44. eenruit; 45. bs; 48. aan; 51. akela; 52. ia; 55. heb; 56. ozo; 58. lee; 59. aga.

Bij loting werd winnaar J. Hille Ris Lambers. Proficiat, de cadeaubon komt naar u toe.

Horizontaal

1. Verlichting in een auto
13. Vreemden
14. Toilet
15. Deel van de week
16. Zintuig
18. Eetgerei
20. Hoeveelheid wijn
23. Plaats in Noord-Afrika
25. Geestelijke
27. Advies
29. Meisjesnaam
30. Bloeiwijze
31. Meisjesnaam
32. Griekse letter
34. Voegwoord
35. Dierengeluid
37. Jongensnaam
38. Jong mens
39. Beschadiging
40. Haarbegroeiïng
42. Getijde
44. Verbrandingsrest
45. Drank
47. Insect
48. Turkse titel
50. Loot
51. Eikenschiller
53. Haargroei
55. Toespraak
56. Stok kaarten
58. Muntsoort
60. Engelse kroeg
61. Droog
63. Deel van een trein
65. Lichaamsholte
68. Dikke vloeistof uit zetmeel

Verticaal

1. Boksterm
2. Slee
3. Gissen
4. Schop
5. Krijgsmacht
6. Voegwoord
7. Hoge ambtenaar (afk.)
18. Meisjesnaam
9. Razernij
10. Iel
11. Eenheid van vermogen (afk.)
12. Bijwoord
17. Frans architect
18. Hij is niet op tijd
19. Weg met bomen
20. Schuilplaats
21. Lid van een gerechtshof
22. Naaktlopers
24. Meisjesnaam
26. Uitroep van afkeer
28. Meisjesnaam
33. Wijs
34. Plaats in Nederland
36. Bijl
37. Wilde haver
41. Deel van het hoofd
43. Zak
44. Natuur
46. Slot
49. Bevel
52. Soort weg
53. Haardracht
54. Electronische schijven
55. Coureur
57. Muziekstuk
59. Vogelverblijf
62. Noot
63. Wereldrecord (afk.)
64. Niet parkeren (afk.)
65. Geografische term (afk.)
66. Soort onderwijs (afk.)
67. Voorzetsel

Oplossingen vóór 1 februari-naar:
mevrouw C.W.J. Jongsma, Van Kijfhoeklaan 46, 2597 TD Den Haag.